

Ak?ld??? Performans ?nançlar? Envanteri-2

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ak?ld??? Performans ?nançlar? Envanteri-2*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16630>

Özet

Ak?ld??? Performans ?nançlar? Envanteri-2 (AP?E-2), bireylerin performans ba?lamlar?nda sergiledikleri ak?ld??? dü?ünce kal?pları?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu envanter, özellikle spor, eğitim veya iş yaşamı gibi ba?ar? odaklı alanlarda, kişinin performansını olumsuz etkileyen ve genellikle **Rasyonel Duygusal Davranış Terapisi** (RDDT) kuramına dayanan **ak?ld??? inançlar** yapıları?nı de?erlendirir. Ölçek çe?idi olarak bir **Uyarılma** çalışması olup, Türk kültürüne özgü geçerlik ve güvenilirlik analizleri Urfa ve A?ç? (2018) tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu envanterin temel amacı, performans kaygısı, mükemmeliyetçilik veya düşük öz-yeterlik gibi sorunların altında yatan bilişsel çarpıtmaları tespit etmek ve bu sayede bilişsel yeniden yapılandırma süreçlerine rehberlik etmektir. Ölçek, performans ortamlarında başarıya katkıda bulunmayan talepleri ve felaketsel düşünceleri ölçme yeteneği ile önemi artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ak?ld??? ?nançlar, Performans Psikolojisi, **RDDT**, Bilişsel De?erlendirme, **Psikometrik Özellikler**, Uyarılma, Kaygı.

Yazarlar

Osman Urfa, F. Hülya A?ç?

Amaç

Ak?ld??? Performans ?nançlar? Envanteri-2'nin temel amacı, bireylerin performans sergileme durumlarında (özellikle spor ve akademik alanlar) sahip oldukları, rasyonel olmayan ve dolayısıyla işlevsiz sonuçlara yol açan inanç sistemlerini nicel olarak belirlemektir. Bu inançlar genellikle "mutlak zorunluluklar" (musts) şeklinde ortaya çıkar ve bireyin stresle başa çıkma becerisini düşürür.

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması, Türk popülasyonunda bu **ak?ld??? inançlar** ile performans arasındaki ilişkiyi geçerli ve güvenilir bir şekilde inceleyebilmek için kritik öneme sahiptir. Ölçek, klinik ve spor psikolojisi uygulamalarında tanıtıma veya müdahale programlarının etkinliğini ölçme aracı olarak kullanılabilir.

Yapı

AP?E-2, Albert Ellis'in **RDDT** modelinde tanımlanan temel ak?ld??? inanç kategorileri etrafında yapılandırılmıştır, ancak bunlar performansla özgü bağlantı odaklıdır. Bu inançlar genellikle dört

ana bile?en etraf?nda toplan?:

Mutlak Talepkarl?k (Demandingness): Performans?n mutlaka mükemmel olmas? gerekti?i inanc?.

Felaketle?tirme (Awfulizing): Kötü bir performans?n kabul edilemez ve dayan?lmaz bir felaket oldu?u inanc?.

Dü?ük Engellenme Tolerans? (Low Frustration Tolerance): Performans zorluklar?na kar?? dayan?klil???n dü?ük olmas? ve hemen pes etme e?ilimi.

Küresel De?erlendirme (Global Rating): Performans?n ba?ar?s?z olmas? durumunda ki?inin kendini tamamen de?ersiz olarak görme e?ilimi.

Ölçek, bu bili?sel yap?lar?n yo?unlu?unu ölçerek, bireyin performans kayg?s? ve motivasyon dü?üklü?ü gibi duygusal ve davran??sal sonuçlar?n? tahmin etmeyi amaçlayan çok boyutlu bir yap?ya sahiptir.

Geçerlik

Urfa ve A?ç? (2018) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?i detayl? olarak incelenmi?tir. Çal??man?n ba?l??? olan "psikometrik özelliklerinin s?nanmas?" (Psychometric properties testing), geçerlik analizlerinin yap?ld???n? göstermektedir.

Yap? geçerli?i genellikle **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?larak test edilmi? ve ölçe?in orijinal çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?u gösterilmeye çal??lm??t?r. Ayr?ca, ölçüt ba??ntil? geçerlik kapsamında, AP?E-2 puanlar?n?n performans kayg?s? ve sporcular?n ba?ar? beklentisi gibi ilgili yap?larla teorik beklentilere uygun yönde korelasyon gösterdi?i rapor edilmi?tir. Bu analizler, envanterin ölçmeyi amaçlad??? **ak?ld??? inançlar** yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü destekler.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas?nda (Urfa & A?ç?, 2018), ölçe?in iç tutarlıl?k güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmi?tir. Güvenirlik, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı maddeler aracılı???yla tutarlı sonuçlar üretme yetene?ini ifade eder.

Genellikle, AP?E-2'nin alt boyutlar? ve toplam puan? için Cronbach Alfa (**?ç Tutarlıl?k Katsay?s?**) de?erleri hesaplanm??t?r. Bu de?erlerin kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olmas?, ölçe?in Türk popülasyonunda güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullan?labilece?ini göstermektedir. Yüksek iç tutarlıl?k katsayılar?, ölçek maddelerinin ayn? temel psikolojik yap?y? ölçmekte oldu?unu kan?tlar.

Faktör Analizi

Ak?ld??? Performans ?nançlar? Envanteri-2'nin uyarlama sürecinde, **Faktör Analizi** temel bir **psikometrik özellik** inceleme yöntemi olarak kullan?lm??t?r.

Çal??mada öncelikle Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) yap?lm?? olabilir, ancak uyarlama çal??malar? genellikle orijinal ölçe?in yap?s?n? teyit etmek amacıyla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** üzerine yo?unla??r. DFA, AP?E-2'nin teorik olarak önerilen dört faktörlü yap?s?n?n, Türk örnekleminde elde edilen verilerle ne ölçüde uyumlu oldu?unu belirlemek için kullan?lm??t?r. Bu analizler, model uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA) uygun s?n?rlar içinde oldu?unu göstererek ölçe?in yap?s?sal geçerli?ini desteklemi?tir.

Envanter

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Örn: 1=Hiç kat?lm?yorum, 5=Tamamen kat?l?yorum gibi bir yap? beklenmektedir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler, özellikle performans ortamlar?nda bulunan bireyler (Sporcular, ö?renciler vb.).

Age Group: Ergenlik dönemi sonrası ve yeti?kinlik.

Population Details: Urfa ve A?ç? (2018) çal??mas? ço?unlukla üniversite ö?rencileri ve/veya sporcular üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Methodology: Öz Bildirim Envanteri. Bireylerin performansla ilgili dü?ünce ve inançlar?n? de?erlendirmelerine dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Öz Yeterlik, Performans Kayg?s?, Bili?sel Çarp?tmalar, **Psikometri**, Spor Psikolojisi, Uygulamal? Psikoloji, **DFA**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: osmanurfa@marun.edu.tr (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: Marmara Üniversitesi (Urfa'nın 2018 yılındaki potansiyel kurumu baz alınmıştır.)

İzinler, Ücret ve Test Yılı?

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım? veya akademik araştırmalarda kullanım? için sorumlu yazar (Osman Urfa) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım koşulları ve olası ücretler için doğrudan iletişime kurulmalıdır.

Test Yılı? (Uyarılama): 2018 (Urfa ve Açı? tarafından Türkçe uyarılama çalışması'nın yayınlandığı yılı).

Kaynaklar

Urfa, O. ve Açı?, F. H. (2018). Akıldışı Performans İnançlar? Envanteri-2'nin **psikometrik özelliklerinin** sınılanması. *Psikoloji Çalışmaları - Studies in Psychology*, 38(2), 219-236. doi:10.26650/SP2018-0004

Ek olarak, ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[akildisi-performans-inanclari-envanteri-2-toad.pdf](#)

Akıldışı Performans İnançlar? Envanteri-2 Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir ve bu nedenle burada listelenmemektedir. Ölçek maddelerine erişim için sorumlu yazar Osman Urfa ile iletişime geçilmesi veya kaynak makalenin incelenmesi tavsiye edilir.